

A szabadok országában (5)

Beszámoló az OEE 1997. novemberi thaiföldi tanulmányútjáról

Nagy utat tettünk meg, míg a kambodzsai határtól elértük újabb úticélunkat a Khao Yai Nemzeti Parkot. Már sötét volt, mikor átléptük a NP jelképes kapuját és titkon reméltük, hogy vad elefántok fogják keresztezni utunkat, ahogy ez a vadveszélyt jelző közlekedési táblákon is látható. Sajnos csak szambár szarvasok tűntek fel a reflektorfényben.

A nemzeti park rövid bemutatása

Thaiföld első NP-jaként, 1962-ben alapították a Bangkoktól mindössze négy-öt órányi autóútra lévő 216 800 ha-os parkot, amely az ország egyik legismertebb, leglátogatottabb NP-ja lett. Ez nem kis dolog, hiszen Thaiföldön 112 NP van 69 660 km² kiterjedésben, amiből 19 tengeri NP 5265 km²-rel. Az ország területének 13,6%-a természetvédelmi terület. Ezekre óriási szükség van, hiszen a természeti területek napról napra csökkentek-csökkennek és alakulnak át mezőgazdasági területté vagy beépülnek.

A természetvédelem ügyének sikerült megnyerni a királyi családot és ennek jelentőségéről korábban már szoltam. Manapság jelentős állami erőforrásokat biztosítanak a védett területek fenntartására, kezelésére, bemutatására.

E NP-ban 2000-2500 növény, 60-70 emlős és több mint 300 madárfaj él. Erdős NP 85%-os erdősültséggel. Emellett fontos vízvédelmi szerepe is

betölt, hiszen védőövezete a mezőgazdaság és az ipar számára létfontosságú vízrendszerek forrásvidékének.

A Park a Panom Dongrak hegylánc nyugati szélén, a Korat-fennsík peremén helyezkedik el 250-1350 m közötti tengerszint feletti magasságban. Az évi átlagos hőmérséklet 23 °C, az évi átlagos csapadék 2270 mm.

Thaiföld érintetlen monszunerdeinek utolsó megmaradt foltjait foglalja magában. Kiemelkedő értékei a parknak a vízesések, melyek közül a Haew Narok 80 m-es magasságból zúdul alá és a Khao Luk Chang Denevér Barlang, amely denevérek százezreinek nyújt biztos menedéket.

A park területének zöme a látogatók számára hozzáférhetetlen, de a 40 km összhosszúságú 12 túraútvonal és a 3 hatalmas megfigyelő torony bőséges lehetőséget nyújt a növény- és állatvilág tanulmányozására.

Gyalogtúra a nemzeti parkban (november 19.)

Szálláshelyeink az erdőben szétosztott házak voltak nagy tisztásokkal körülvéve. 1100 m magasan, igazán kellemes hőmérséklet közepette gekkók társaságában töltöttük el az éjszakát. A gekkók kedves és igen hasznos gyíkszerű állatkák, melyek a szúnyogok fogyasztásával jelentősen javították közérzetünket.

Reggel a látogató központban rövid tájékoztatást kaptunk a parkról és jótanácsokat az előtünk álló 13-14 km-

es gyalogtúrára vonatkozóan, kiemelve a skorpiókkal, piócákkal, kígyókkal való találkozás lehetőségét.

Három helyi vezető kíséretében nem a szokásos útvonalak egyikén indultunk el.

A NP területén öt vegetáció-típus található és túránk során ebből négyet érintettünk. A domináns típus (az erdők 70%-a) a trópusi esőerdő, de megtalálható itt a száraz örökzöld erdő, a száraz elegyes lombhullató erdő és a hegyi örökzöld erdő is. Ez utóbbi csak kis területen, a Khao Khieo 1000 m feletti gerincén fordul elő. Ezt nem láttuk, viszont az ötödik típussal, a füves területtel is találkoztunk. Az erdőben több mint 95 fajjal él, és a fauna is gazdag. Ez a park egyike annak a néhány területnek, ahol túlélésre képes méretű populációi élnek az indiai elefántnak (200 egyed), bengáli tigrisnek (50 egyed), guarnak (vadbivalyféleség).

A közel 30 fős csoportunk túl hangozott ahhoz, hogy vadállatokkal találkozhatunk, így kísérőink csak az eltaposott hatalmas skorpióra, a tigris ürülékét betakaró kaparásaira és a zsákmányállat maradványaira, az elefántok nyomaira, a medve fatörzsön lévő karomnyomaira (vadgyümölcsért mászott a fára) tudták felhívni figyelmünket. Ennek ellenére is óriási élmény volt ezekben a trópusi erdőformációkban járni, nézelődni, fotózni és filmezni.

Hatalmas méretű (50-60 m magas, 1-2 m átmérőjű) fák, facsoportok vál-

pasztaltuk, hogy a fás növények négy szintjét el tudtuk ugyan különíteni, de ezek horizontálisan eltolva jelentkeztek. Egy adott pontban jól elkülönülve sose találtuk meg mind a négy szintet. Volt alkalmunk szomszédos hegyoldalt vagy kilátótoronyból alacsonyabban fekvő állományokat szemlélni és itt is jól érzékelhető volt a lombkorona burkolófelületének rendkívüli változatoságú domborzata. Ez is a szintek mozaikosságát mutatta.

Gyalogtúránkat nehezítette egy forogszél által összetört állományrészen és két kisebb folyón való átkelés (ki cipőben, ki meztláb). Gyönyörű volt a folyókat kísérő galériaerdők eddigéknél sokkal bujább vegetációja, bár itt már mindenki inkább az 1-5 cm hosszúságú piócák sokaságának eltávolításával foglalatzkodott.

takoztak a kisebb-nagyobb méretűekkel és mindenütt rengeteg lián volt, sok helyen függőnszerű tömegben. Ezek a kúszó növények néha sodronykötélhez hasonlóan összenőttek és 20-30 m magasságig is szemmel követhettük a fakoronák között. Soknak a szára óriási tövisekkel vagy tüskékkel volt felvértezve. Rotang és egyéb pálmafajok is szép számmal fordultak elő.

Érdekes volt megfigyelni, hogy milyen sok faj van, de ezek csak kisebb csoportokat képeztek és az azonos fajú egyedek csak nagyobb távolságra voltak ismét láthatók. Kidőlt egyedeknél láthattuk, hogy milyen sekély gyökérrzettel bírnak még a leghatalmasabb fák is. Gyökérrzetük nem hatol 1 m-nél mélyebbre, viszont sok fának hatalmas támasztógyökerei vannak.

Az *Acrocarpus fraxinifolius*nak a törzstől 2-3 m-re is elnyúlt a 3, nagyjából 120°-os szöveget bezáró keskeny (10-20 cm széles) gyökérrzetesze, amely a törzs 1-2 m-es magasságáig is felhúzódot. Lágú szárút alig, de gombát is keveset láttunk. Páfrányfajok és mohák gyakoriak voltak. A fákon sok epifita növény, zuzmó, moha, sőt páfrány is él. Bromélia fajokat mutattak kísérőink, de orchideákat nem, mert azok magasan a koronákban élnek.

Meglepő volt, hogy milyen jól járható az erdő és egyáltalán nem érzékeltek az évi 2000 mm feletti csapadékot. Persze, ha a Bangkokban látott zivatar itt ért volna el bennünket, azt hiszem másként láttuk volna a tájat. Kerestük a tanulmányainkból ismert többszintűséget, de meglepődve ta-

Azt hiszem, mindenki nagyon várta a trópusi esőerdővel való találkozást (én azt gondoltam, mást se fogunk nézni), de mindenki egy kicsit másnak látta, mint ahogy elképzelte. Itt éreztem leginkább, hogy milyen jó lenne, ha egy kicsit elidőzhetnénk, alaposabban szemlélődhethetnénk és nem kellene rohanni, de sajnos elmélkedésre most sem volt idő, mert már vártak ránk a következő állomáshelyen, Khao Khoban, Marghescu Tamás korábbi munkaterületén.

Már teljesen besötétedett, amikor elhagytuk a megye székhelyét, Petchabunt és letértünk a főútról. A keskeny és kanyargós út egyre erőteljesebben emelkedett. Néha még a légkondicionálót is ki kellett kapcsolni, hogy bu-

szunk első sebességfokozatban mászhassa a hegyet. Majd erről a keskeny, de portalanított útról is letértünk és nagy porfelhőt kavarva göröngyös földúton haladtunk tovább, míg végre feltűntek a Khao Kho-i fejlesztési központ fényei.

Érkezésünket sokan (és késésünk miatt régen) várták. Tamás öt évig dolgozott itt FAO szakértőként, és egykori munkatársai nagy örömmel és szeretettel fogadták őt is és bennünket is. Az ünnepélyesen megterített asztalok szabad ég alatt voltak. A kellemesen hűvös hegyi levegőn számtalan kéz biztosította a soha ki nem ürülő poharakat és a finomabbnál finomabb ételeket. A faszélen süttött thaiföldi cigánypecsenye utalt arra, hogy egy magyar kolléga itt hagyta a kezényomát. Hatalmas tábornótűz lobbant, petárdák robbantak, tűzijátékban gyönyörködhettünk.

Nagyon jó hangulat lett. Elhangzottak az első dalok, thai is, magyar is. ki tudja, hogy ki kezdte? Végül igazi énekverseny alakult ki, magyar és thai dalok váltogatták egymást. A szomszédos házban thai és nyugati zene csendült fel, néhányan közülünk is táncrea perdültek. Azután mi a bányász- és erdészhimnuszal fejeztük be, a thai kolégák pedig a király tiszteletére szóló dallal. Megint nagyon későn fektünk le. (*Folytatjuk*)

(A cikksorozat dr. Bence Tibor naplójának és Marghescu Tamás feljegyzéseinek felhasználásával készül.)

Kép és szöveg: Dr. Szikra Dezső

100 éve halt meg Erzsébet királyné

A gödöllői szobor...

... és emlékdomb.

Erzsébet királyné halálának, és az emlékpark alapításának századik évfordulója alkalmából nagyszabású emlékülést tartottak Gödöllőn. Magyarország hajdani királynéja nemcsak hazánkat szerette nagyon, hanem a természetet is.

„A tavaszt szeretem a legjobban, meg az őszt. Amazt Lainzban, ahol nagyon sok a rózsza, emezt Gödöllőn, ahol a nap arany könnyekben fürösztí a tölgyest, mikor búcsút vesz a tájtól.”

Rajongásig szerette népünket. Megtanult magyarul, a gyermekeit is taníttatta a nyelvre. Nem csoda hát, ha halála után az ország különböző részein sorra alakultak a róla elnevezett parkok. Így Sopronban és Gödöllőn is.

A hivatalos programban jórészt erdőtudósok méltatták a park történetét, olykor hányattatott sorsát. Elhangzott előadások: *Erzsébet-ligetek és -emlékfák Magyarországon* (Dr. Oroszi Sándor tudományos titkár, Magyar Mezőgazdasági Múzeum); *Az erdészeti hatóságok szerepe az Erzsébet-ligetek létesítésében és fenntartásában* (Dauner Márton hivatalvezető, Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Hivatala); *Darányi Ignác és Gödöllő* (dr. Tácsik Mihály erdőtudós, Gödöllő); *Egy ódon város Erzsébet-kertje* (Varga Gábor erdőtudós, Soproni Egyetem); *A Gödöllői Erzsébet-park története és leírása* (dr. Krassay László erdőtudós, VÜSZI Városüzemeltető és Szolgáltató Kht.).

Valószínűleg legsokkal kevesebbet tudunk Erzsébet királynéről, mint amennyit kötelezően tudnunk kellene történel-

münkben betöltött szerepéről. Még abban sem vagyok biztos, hogy nem volt-e döntő szerepe abban, hogy 1866-ban egyesületünk új nevet vehetett fel, és a hajdani Forstverein átalakulhatott Országos Erdészeti Egyesületté. Ám attól függetlenül, hogy ezt már soha nem fogjuk megtudni, a magyar erdészek mindig nagy tisztelettel gondoltak rá. Ezt bizonyítja a sok emlékfa, fasor, park, ami halála után létesült. Főleg erdészek keze által.

Pápai Gábor

A park felújított kálváriája

Helyreigazító

Az 1998. július-augusztus havi Erdészeti Lapokban a Dósa Gyula által megjelentetett III. Erdőpedagógiai Szeminárium című cikkben a beosztásom tévesen jelent meg. Célszerűnek tartom ennek módosítását műszaki vezetőre.

Erdős Lajos

EMBER AZ ERDŐÉRT Emlékérem

1998. évi díjazottjai

Szaszik Mária erdőtudós;
 dr. Szodfridt István erdőtudós, professzor emeritus;
 Kondor Endre erdőtudós,
 az IPOLY Erdő Rt. nyugdíjas vezérigazgatója;
 Bujtás Zoltán erdésztechnikus (ERTI).
 A kitüntetetteknek gratulálunk.

„Vadat üzni feljövénnek
Hős fiaí szép Enéhnek:
Hunor s Magyar két dalia,
Két egytestvér. Ménrót fia.

Vad előttük vérbe fekszik,
Őz vagy szarvas nem menekszik
Elejtették már a hímet –
Üldözik a szarvas-gímet.”

Arany János: Buda halála. Hatodik ének

„Szarvasgazdálkodás – 1998” címen tartottak szakmai konferenciát az érintettek.

A kétnapos rendezvény Szántódpusztán és a SEFAG Rt. területén zajlott.

Elhangzott: *Pintér István*: A magyar vadgazdálkodás jelenlegi helyzete; a gímszarvas vadászati értéke; a különleges rendeltetésű

vadászterületek. *Simon Pál*: Somogy megye vadgazdálkodása. *Bóna József*: A vadgazdálkodás szerepe a SEFAG Rt. életében. *Bögge András*: Szarvasállományunk értéke a trófeabírálati információk alapján. *Dr. Kőhalmy Tamás*: Az erdei nagyvadállomány tervezésének alapjai. *Dr. Csányi Sándor*: Vadgazdálkodási körzetek és a háromszintű vadgazdálkodási tervezés fő vonalai. *Dr. Sugár László*: Előadás a nemzetközi konferencia tapasztalatairól. *Dr. Náhlik András*: A gímszarvas táplálkozásának erdőművelési vonatkozásai. *Dr. Bán István*: Az élőhely és a trófeaminőség összefüggései. *Csonka Tibor*: Szarvasgazdálkodás hétköznapijai. *Dr. Iványi Ildikó*: A természetvédelem és a vadgazdálkodás kapcsolata a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén. *Dr. Szabó József*: Termőföldhasznosítás – zárttéri vadtartás – rinyaszentkirályi tapasztalatok. *Nagy János*: A PATE szarvasfarmja. *Vörös Géza*: Vadfeldolgozás. *Dr. Tóth Géza*: A magyar vadkereskedelem. Terméktanács. *Nádas József*: Erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás. *Dr. Ignác Magda*: A szarvasfélék és a környezeti radióaktív terhelés kapcsolata.

A résztvevők számtalan kiállítást és a fakultatív program terepi bemutatóját élvezhették.

Erdészeti csemetetermesztés (Szerk: Pápai Gábor)

Csaknem másfél évtizeddel a megjelenésekor igen népszerűvé lett *Csemetekert* c. kiadvány után a FAGOSZ és a Mezőgazda Kiadó közös gondozásában elkészült az *Erdészeti csemetetermesztés* című könyv.

A mű szerkezetét tekintve nagy hasonlóságot mutat elődjéhez. A két kiadás között eltelt időszak kutatási eredményeit is figyelembe vette a szerkesztő.

A nevezett időszak gazdasági változásai a piac szerkezetét is átformálták. Ilyen körülmények között megnő a szerepe a szaktudásnak, a gazdaságosabb eljárások alkalmazásának.

Ehhez kíván segítséget nyújtani ez a kiadás, amelyet remélhetően egyaránt haszonnal forgatnak majd a tapasztalt és a kezdő csemetetermelők. Ára: 1200 Ft.

Hatályos erdőtörvény

Az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvényt, egységes szerkezetben a végrehajtására kiadott 29/1997. (IV. 30.) FM rendelettel adta ki a FAGOSZ titkárság az 1998. június 1-i állapotnak megfelelően.

A praktikus méretűre (A5) szerkesztett kiadványban egymást követik a törvény és az egyes §-okhoz kapcsolódó végrehajtási utasítás szövegei. Így válik áttekinthetőbbé, követhetőbbé az erdőgazdálkodók számára legfontosabb jogszabály.

A 130 oldalas könyv ára: 800 Ft + áfa.

Elektronikus fatömegszámítás

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség elkészítette a hazai szakzsargonban 'SOPP-tábla'-ként ismert adathalmaz számítógépes változatát.

Az Erdészeti Tudományos Intézet munkacsoportja *dr. Sopp László* vezetésével 1970-ben adta közre a „*Fatömegszámítási táblázatok*” című kézikönyvét, melyet 1974-ben egy átdolgozott második kiadás követte. E könyvek a kiadás utáni egy-két évben elfogytak, így már közel húsz éve nem kaphatók, pedig a mai vállalkozói fakitermelések, a „lábon” vásárlások, illetve a tulajdoni változások alapján is nagy szükség lenne a könyvre.

A további kutatások eredményeként a 70-80-as években a fatérfogat meghatározására több matematikai függvény is született. Ezek közül a Soproni Egyetem Erdőrendezési Tanszékének nyugalmazott vezetője, *dr. Király László* professzor által szerkesztett függvény használata terjedt el a legáltalánosabban (az AESZ is ezt használja). A bonyolult függvények azonban a terepi, de akár az irodai gyakorlatban sem könnyen alkalmazhatók a mindennapi munka során.

A FAGOSZ a könyv hiányát és a függvény alkalmazását igyekezett pótolni, illetve egyszerűsíteni a szélesebb szakközönség részére azzal, hogy elkészíttette a FAKAT-CD-n hozzáférhető fatömegszámítási programot a Királyféle függvény alapján.

A FAKAT-CD-n a több mint 6500 fagazdasági vállalkozást (ebből több mint 2500 erdőgazdálkodó!!!) tartalmazó adatbázis mellett megtalálható még a FATÁJ tájékoztató archívuma is, valamint a szakterülethez kapcsolódó 350 intézmény.

Az elektronikus fatömegtáblát reményeink szerint hamarosan nyomtatott változat fogja követni.

**FAGOSZ, 1012 Budapest, Kuny D. u. 13-15.
Telefon: (1) 355-6539**

Tóth János

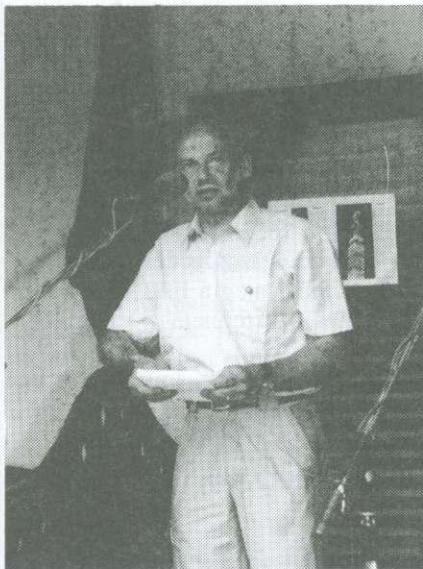
Az 5. Európai erdészeti tájfutóverseny, Bugac 1998.

Az előzetes tájékoztatásnak megfelelően ez év június 24-27. között került megrendezésre Bugacon az 5. Európai Erdészeti Tájfutóverseny (EFOL). A verseny fővédnöke az OEE elnöke volt, szervezője az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága és a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt. voltak.

Az EFOL-ok 5 éves története már tradíciókat rejt magában. Az Európai Erdészeti Síversenyhez hasonlóan szakmai és kulturális programokkal tűzdelt olyan találkozót, ahol világszínvonalon kvalifikált versenyzők is részt vesznek. Mintegy 400 fő erdész és családtagja érkezett Bugacra szerte Európából, azon belül is elsősorban Skandináviából. A terep a hazaiak számára ismerős volt, hisz itt a tájékozdási futóversenyek rendezésének komoly hagyományai vannak.

A Bugaci Erdészeti Múzeum előtti területen 13 ország versenyzője sorakozott fel a nemzeti lobogókkal szemben. A legnépesebb külföldi küldöttség a letteké volt, ők 85 versenyzővel érkeztek. Magyarországot 90 fő képviselte. Alapjában véve a mezőnyt többségében skandináv versenyzők alkották. A megnyitó ünnepség gyönyörű időben zajlott. A Kiskunhalasi Ifjúsági Fúvószenekar és csinos mazsorett lánykái, valamint a Kecskeméti Nép-

**Leif Strömquist SWE,
az EFOL versenyek Intézőbizottságának
svéd elnöke**

tánc Együttes színvonalas műsora osztatlan sikert aratott. A versenyt Káldy József elnök nyitotta meg. A vendégek arcára nézve éreztük, hogy akkor Bugac bevonult a neves európai erdészeti központok közé.

Az egyéni versenyek helyszíne a Kisasszony-erdő volt. A nemzetközi szintnek megfelelő színvonalas pályákon végre menő küzdelem folyt, elsősorban az elit kategóriának minősülő 21 évesek között. A tájfutó versenyek ugyanis korcsoportok szerinti kategóriákban zajlanak, minden korosztályban jelentős számú versenyző szokott indulni. Ezen a versenyen még a 60 éves felüli férfiak mezőnyében is 7 induló szerepelt. A magyarok közül elsősorban a hölgyek voltak eredményesebbek, *Kolozs Noémi* és *Lővei Ágnes* (Vadas J. Erdészeti Középiskola) a 16 éves hölgyek között remekelt (2. és 3. hely), *Oláh Anikó* (Nyírerdő Rt.) az elit 21 éves kategóriában 2. lett, orr-hosszal lemaradva finn vetélytársa mögött. Kiemelkedő eredménynek számít továbbá *Horváth Magda* (Vadas J. Erdészeti Középiskola) első helye a 40 éves hölgyek között. (Itt kell megemlítenünk, hogy a rákövetkező héten a veterán világbajnokságon Csehországban *Horváth Magda* világbajnok lett!) A népes nyílt kategóriákban *Zagyi László* (ÁPV Rt.) és *Takács Tibor* (TÁEG Rt.) győzött. Az ünnepélyes eredményhirdetés után a résztvevők hangulatos gulyás-partin vettek részt a Bugaci csárdában.

A szakmai és kulturális programoknál több lehetőség között válogathattak a résztvevők. Bejárhatták a Bugac környéki erdőket, megismerkedhettek Ópusztaszerrel és környékével, megtekinthették Kecskemét nevezetességeit. A színvonalas szakmai idegenvezetés után sikeres napot zártunk egy lovas bemutatóval.

A nemzeti és vegyes csapatok szintén korosztályonként vetélkedtek. Néhány említésre méltó magyar eredmény: a 16 éves fiúk versenyét a Zalaerdő Rt. csapata (*Mészáros Bence*, *Varga Zsolt*, *Pilhoffer István*) nyerte. A férfi 35 évesek kategóriájában a Vadas „Senior” csapata (*Urbán Imre*, *Gabnai Ernő*, *Kürti István*) harmadik lett. A férfi 45 évesek második helye-

**Káldy József OEE elnök
megnyitóját tartja**

zett nemzetközi legénységből álló csapatának is volt magyar tagja (*Steinar Sorlien* NOR, *Gerely Ferenc*, *Ake Eckerborn* SWE). A vegyes csapatok között az első a Dream team-nek elnevezett magyar csapat lett (*Novai György*, *Oláh Anikó*, *Novai Gergő*).

Az ünnepélyes eredményhirdetés és a verseny zárása jó hangulatban zajlott. A szervezők nevében *dr. Góbbölös Antal*, az ÁESZ Kecskeméti Igazgatóságának igazgatója köszönt el a résztvevőktől. Végezetül *Leif Strömquist*, a verseny nemzetközi bizottságának el-

nőke köszönte meg a szervezést és a részvételt, majd átadta a verseny zászlaját *Juraj Prekopnak*. Ő a jövő évi, a Szlovák Köztársaságban megtartandó verseny fő szervezője.

A verseny rendezéséért köszönet illeti a vendéglátó KEFAG Rt.-t és az ÁESZ Kecskeméti Igazgatóságát és a szervezésben közreműködő tagtársakat, külön kiemelve *Uzsoky András* (KEFAG Rt.) és *Spiegl János* (ÁESZ Kecskemét) kollégákat, akik több mint egy évig dolgoztak a rendezvény sikeréért. Főbb támogatók voltak: *Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.*, *ÁPV Rt.* és a hazai erdőgazdasági részvénytársaságok.

Összegezeként megállapíthatjuk, hogy rendezvényünk sikeres volt, és a magyar erdőgazdálkodás hírnevét öregbítette. A sorozat folytatódik, legközelebb 1999-ben találkozunk a Szlovák Köztársaságban, Rozsnyó környékén.

Az 5. Európai Tájfutóverseny győztesei kategóriánként:

Nők: N14 *Ilona Haarla* (Finnország); N16 *Marta Prekopova* (Szlovákia); N20 *Pia Paasma* (Észtország); N21 *Aija Koistinen* (Finnország); N35 *Kaija Hukka* (Finnország); N40 *Horváth Magda* (Magyarország); N45 *Ma-*

iga Piksena (Lettország); N50 *Turid Sorlien* (Norvégia); N55 *Zinaida Barbale* (Lettország); N60 *Marta Öberg* (Svédország).

Férfiak: F14 *Priit Pasma* (Észtország); F16 *Tapio Haarlaa* (Finnország); F20 *Cserpák Zsolt* (Magyarország); F21 *Jarmo Reiman* (Finnország); F35 *Zoltán Fazekas* (Svédország); F40 *Matti Aijö* (Finnország); F45 *Koiti Paasma* (Észtország); F50

Ake Eckerbom (Svédország); F55 *Ka- uko Viinikainen* (Finnország); F60 *Eero Liski* (Finnország); F70 *Martti Hel- le* (Finnország).

Nyílt – rövid: *Takács Tibor* (Ma- gyarország).

Nyílt – hosszú: *Zagyi László* (Ma- gyarország).

Kép és szöveg: Urbán Imre Vadas Jenő Erdészeti Középiskola, Mátrafüred

Az erdészet és a méhészet

Sokan vagyunk erdészek, akik érezzük, hogy ez a két szó va- lahogy összezsugorodik, de legalábbis nem idegen egymástól. Úgy gondolom, hogy ez nem véletlen. Elsősorban azért, mert az erdő és a méh egyaránt a természet részei. De még ennél is szorosabb köl- csönhatásban állnak egymással: az erdő a méhek ősi, természetes élőtere, amelyben mindazt megtalálják, ami fennmaradásukhoz nélkülözhetetlen, élelmet, „lakást”, védelmet.

A méhek megporzó tevékenysége pedig pótolhatatlan az erdei növények gyümölcs- és magtermése, végeredményben szaporodásuk szempontjából.

Ha ez a kapcsolat ilyen szoros, vajon megnyilvánul-e az erdővel és a méhekkel való foglalkozás tekintetében is? Az erdővel az erdész, a méhekkel a méhészt foglalkozik. Akár külön-külön is.

Kihasználjuk-e mi erdészek kellőképpen azt az óriási lehetősé- get, amelyet az erdő és a méh, az erdészet és méhészet összetar- tozása rejt magában?

Valamennyire igen, de eléggé semmiképpen nem. Gyönyörű szakmákat azért is választottuk élethivatásunknak, mert szeretjük a természetet, a fákat, a cserjéket, a lágy szárú növényeket és az egész erdei faunát, a talajlakó állatoktól a nagyvadakig. Külön bi- zonyára valamennyien szeretjük, megbecsüljük a méheket is. Gyakoroljuk-e viszont az erdészetet és a méhészetet együtt? Sajnos nem.

Pedig nem csak az erdővel való foglalkozás szép. A méhekkel való foglalkozás is az. Mégsem méhészkedik minden erdész.

Pedig a méhészet szépségén túlmenően még hasznos is. Ha másoknak megéri nagy költséggel az erdőbe vándorolni méheik- kel, nekünk, akik ott vagyunk, ott élünk, miért nem éri meg akár csak pár kaptárt tartani?

Kedves erdész barátaim! Nektek írtam a fenti gondolatokat az- zal a nem titkolt szándékkal, hogy gondolkozásra készítselek ben-

neteket! Ne engedjük ki a kezünk közül, használjuk ki azt a lehető- seget, amellyel eredendően rendelkezünk.

Higgyétek el, megéri! Néhány méhcsalád még szebbé, teljeseb- bé teszi a természethez kötődő szakmánkat. A röpködő méhek, a családok rejtett titkai még csodálatosabbá teszik egész életünket! Csak a végén teszem hozzá: pár kanna mézet szinte játszva, szó- rakozva megtermelhetünk magunknak, s ez anyagilag sem közöm- bös.

A fentiekben 40 éves méhészkedésemre alapozott lelkesítő gon- dolataimat mondtam el nektek!

Szeretnék segíteni is. Tudom, sokan csupán azért nem méhész- kedtek, mert nem volt alkalom, hogy legalább alapszinten megis- merkedjék vele, vagy nem volt senki, aki megfogja kezeteiket az első lépések megtételénél. Fontosnak tartom, hogy a méhészeti alapismereteket az erdészeti ismeretekkel együtt sajátítsátok el. Annál is inkább, mert ennek nemes hagyományai vannak az er- dészeti oktatási intézményeinkben! Egyetemünkön *Stubnya Valér* adjunktus úr irányításával, a Soproni Erdészeti Technikumban (Szakközépiskolában) *Jereb Ottó* mérnök tanár úr vezetésével er- dészek egész generációi ismerkedhettek meg a méhészet szépsé- geivel, s rajtuk kívül is még sok oktatónkhoz tartozunk ugyanezért hálával. Örömmel számolhatok be arról, hogy a Soproni Egyetem Állattan Tanszékével, személyesen *dr. Varga Ferenc* professzor úrral előrehaladott tárgyalások folynak az alapfokú méhészeti ok- tatás – fakultatív, tanfolyamszerű – megindításáról. Véleményem szerint erdészeti középiskoláinkban is meg lehet találni a méhészeti ismeretszerzés megfelelő formáit.

Szándékom szerint szeretnék ebben is segíteni, várom ezen is- kolák vezetőinek megkeresését. A tananyag megküldésével, az ok- tatás megszervezésével bizonyára tudnék segíteni. Nem akarok mozgalmat indítani, de veletek, kedves erdész barátaim, együtt szeretnék örülni annak, hogy mielőbb méhészek is lesztek.

Fritsch Ottó